

Η ΓΝΩΜΗ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ
www.gnomionline.gr
Τρίτη 11 Ιουνίου 2013
αρ. φύλλου 7188
€0.60

Αναβιώνουν αρχαίοι χώροι

**ΣΤΗ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ΤΟ
«ΔΙΑΖΩΜΑ» ΔΙΝΕΙ
ΖΩΗ ΣΕ ΔΥΟ ΘΕΑΤΡΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΔΟΘΟΥΝ
ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ**

Επίσκεψη εργασίας του
σωματείου «Διάζωμα»
στο νησί των Καβείρων -
Εξετάζεται η παραγγελία
αντίγραφου της Νίκης για
την τοποθέτησή του στον
χώρο όπου βρισκόταν στην
αρχαιότητα

Στη Σαμοθράκη βρέθηκε την Παρασκευή και το
Σάββατο κλιμάκιο του Σωματείου «Διάζωμα»,
που έχει σκοπό την ανάδειξη, την προστασία
και την αποκατάσταση των αρχαίων χώρων
θέασης και ακρόασης, ώστε να δοθούν στη
χρήση του κοινού για την παρακολούθηση θε-
ατρικών παραστάσεων, συναυλιών και άλλων
πολιτιστικών και πνευματικών εκδηλώσεων.
Επικεφαλής του κλιμακίου ήταν ο Πρόεδρος
του Διαζώματος και πρώην υπουργός πολι-
τισμού Σταύρος Μπένος.
Σκοπός της επίσκεψης ήταν να διερευνηθούν
οι δυνατότητες να αποκατασταθούν οι χώροι
θέασης και ακρόασης στον αρχαιολογικό χώρο
της Σαμοθράκης, αλλά και να αντιμετωπιστούν,
σε συνεργασία με την ΙΒ Εφορία και άλλα
προβλήματα του χώρου.

Όπως θα διαβάσετε στις δηλώσεις που έκαναν
στη ΓΝΩΜΗ ο Σταύρος Μπένος, οι δύο καθη-
γητές και ο αρχαιολόγος Δημήτρης Μάτσας,
δύο σημαντικά έργα αποκατάστασης προχω-
ρούν και με τη συμβολή του Διαζώματος.

►12-13

ΒΙ.ΜΕ.ΚΑΤ. Α.Ε.
Ε. ΚΑΛΕΝΤΕΡΙΔΗΣ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Από το 1989 σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις 2.300 m² στη ΒΙΠΕ Κομοτηνής

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

- ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
- ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ
- ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
- ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
- ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ

ΒΙ.ΜΕ.ΚΑΤ. Α.Ε. Εργοστάσιο ΒΙ.ΠΕ.
Κομοτηνής • Τηλ. 25310/98142
• κιν. 6944.68.41.26 • FAX: 25310/98382

Νέα διόδια στην Περιφέρεια Α.Μ.Θ.

Πρεμιέρα λει-
τουργίας του
σταθμού στη
Μουσθένη Κα-
βάλας από σή-
μερα και παρά
τις αντιδράσεις
των φορέων της
Αν. Μακεδονίας-
Θράκης - 2,40 το
αντίτιμο για τα
αυτοκίνητα ►10

Συντάσσονται και εκδίδονται
οι απαιτούμενες οικοδομικές άδειες,
κατασκευάζεται το βιομηχανικό κτίριο
και παραδίδεται ολοκληρωμένο
«με το κλειδί στο χέρι»

Το «Διάζωμα» συμβάλει στην αποκατάσταση δυο αρχαίων θεατρικών χώρων στη Σαμοθράκη

**ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ «ΔΙΑΖΩΜΑ»
ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΚΑΒΕΙΡΩΝ**

Εξετάζεται η παραγγελία αντίγραφου της Νίκης για την τοποθέτησή του στον χώρο όπου βρισκόταν στην αρχαιότητα

Στη Σαμοθράκη βρέθηκε την Παρασκευή και το Σάββατο κλιμάκιο του Σωματείου «Διάζωμα», που έχει σκοπό την ανάδειξη, την προστασία και την αποκατάσταση των αρχαίων χώρων θέασης και ακρόασης, ώστε να δοθούν στη χρήση του κοινού για την παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων, συναυλιών και άλλων πολιτιστικών και πνευματικών εκδηλώσεων. Επικεφαλής του κλιμακίου ήταν ο Πρόεδρος του Διαζώματος και πρώην υπουργός πολιτισμού Σταύρος Μπένος.

Μεταξύ των επιστημόνων ήταν ο καθηγητής της Αρχαιολογίας κ. **Πέτρος Θέμελης**, ο καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης (Ιστορία αρχιτεκτονικής, αποκατάσταση μνημείων και διαχείριση αρχαιολογικών χώρων), κ. **Γιώργος Καραδέδος**, με καταγωγή από τις Φέρες, η αρχαιολόγος της ΙΘ' Εφορίας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων της Κομοτηνής κ. **Χρύσα Καραδήμη**, ο συγγραφέας- μεταφραστής **Χρήστος Λάζος**, μέλος του Δ.Σ., και οι Τοπογράφοι Μηχανικοί **Νίκος Παπάς** και **Ηρακλής Ντώνας**, μέλη του «Διαζώματος». Στο κλιμάκιο συμμετείχε και το ιδρυτικό μέλος του Διαζώματος, Πολιτικός Μηχανικός και Τοπογράφος, κ. **Γιάννης Λασκαράκης**. Συμμετείχε επίσης στην επίσκεψη εργασίας στον αρχαιολογικό χώρο και ο αρχιτέκτονας της ΙΘ' Εφορίας κ. **Γιάννης Πουλαράκης**.

Παρόντες ήταν και ο Δήμαρχος Σαμοθράκης κ. **Γιώργος Χανός** και ο πρώην Δήμαρχος κ. **Γιάννης Πετρούδας**.

Σκοπός της επίσκεψης ήταν να διερευνηθούν οι δυνατότητες να αποκατασταθούν οι χώροι θέασης και ακρόασης στον αρχαιολογικό χώρο της Σαμοθράκης, αλλά και να αντιμετωπιστούν, σε συνεργασία με την ΙΒ Εφορία και άλλα προβλήματα του χώρου.

Όπως θα διαβάσετε στις δηλώσεις

που έκαναν στη ΓΝΩΜΗ ο Σταύρος Μπένος, οι δύο καθηγητές και ο αρχαιολόγος Δημήτρης Μάτσας, δύο σημαντικά έργα αποκατάστασης προχωρούν και με τη συμβολή του Διαζώματος: Η αποκατάσταση του μικρού κυκλικού θεάτρου, το οποίο χρησιμοποιούνταν για τη διαδικασία της μύσης πρώτου βαθμού στα μυστήρια και του μεγάλου θεάτρου, το οποίο δεσπόζει του χώρου, μεταξύ του Ιερού των Μεγάλων Θεών και της θέσης που βρέθηκε η Νίκη της Σαμοθράκης, στο πλάτωμα όπου βρίσκεται η Στοά στέγασης των επισκεπτών και των υποψήφιων για μύση.

Πολύ σημαντικό ήταν επίσης αυτό που μας είπε ο κ. Μάτσας, ότι δηλαδή εξετάζεται σοβαρά η δυνατότητα κατασκευής ενός εκμαγείου - αντίγραφου του αγάλματος, από το πρωτότυπο που βρίσκεται στο μουσείο του Λούβρου, ώστε να τοποθετηθεί στη φυσική του θέση, δίδοντας νέα προοπτική στην αποκατάσταση του συνόλου του αρχαιολογικού χώρου, και νέο ενδιαφέρον για την προσέλκυση επισκεπτών.

Τι είχαν στη ΓΝΩΜΗ:

Σταύρος Μπένος: «Το «Διάζωμα» επιτελεί το χρέος του προς τη Σαμοθράκη, με τη αποκατάσταση των δύο χώρων θέασης και ακρόασης»

Ήταν μια περιοδεία εργασίας που διέτρεξε όλο το τόξο της βορείου Ελλάδας. Ξεκίνησε από την αρχαία Μίεζα, στη Σχολή του Αριστοτέλη, κοντά στη Νάουσα και κατέληξε στη Σαμοθράκη. Σκοπός της περιοδείας ήταν να διερευνήσουμε μαζί με τις κατά τόπους Εφορίες Αρχαιοτήτων, που έχουν τον πρώτο λόγο, τα προβλήματα που προκύπτουν, όπως το κάνουμε εδώ και πολλά χρόνια με μεγάλη επιμέλεια. Αυτό το ταξίδι είχε και μια ιδιαιτερότητα, διότι στο κλιμάκιο συμμετείχαν δυο κορυφαίοι καθηγητές, της αρ-

Το κλιμάκιο του «Διαζώματος» μπροστά στο Αρσινόειο.

Ο Σταύρος Μπένος, ο Πέτρος Θέμελης και ο Γιώργος Καραδέδος με τον αρχιτέκτονα της ΙΘ' Εφορίας

Το μεγάλο θέατρο με τη θέα προς το Ιερό των Μεγάλων Θεών.

Το κλιμάκιο στο μουσείο με το Δήμαρχο και τη Νίκη της Σαμοθράκης.

χαιολογίας ο κ. Θέμελης και της Αρχιτεκτονικής ο κ. Καραδέδος, με μεγάλη εμπειρία στους χώρους θέασης και ακρόασης. Το συμπέρασμα ήταν ότι στη Σαμοθράκη έχουν ωριμάσει οι συνθήκες προκειμένου να αναδείξουμε δύο σπουδαίους αρχαιολογικούς χώρους. Ο ένας είναι το αρχαίο θέατρο, το οποίο δυστυχώς έχασε το υλικό του, αλλά είναι σε θέση περίοπτη. Κατά τη διαβούλευση στο χώρο συμπεράναμε ότι μπορεί να γίνει η γεωμετρική αποκατάσταση του χώρου και η χωμάτινη διαμόρφωσή του, με τη βοήθεια και ενός γκαζόν για τη συγκράτηση του εδάφους. Θα αποκτήσει έτσι το θέατρο της Σαμοθράκης την αίγλη του αλλά θα είναι και χρηστικό.

Σχετικά με το κυκλικό μικρό θέατρο που χρησιμοποιούνταν πιθανόν για πρώτου βαθμού μύηση στα μυστήρια, αφού επικαιροποιηθούν οι υπάρχουσες μελέτες, μπορούμε στη συνέχεια να προχωρήσουμε στην ανακαίνιση του μνημείου. Θα έχουμε έτσι ένα διδυμο χώρων θέασης και ακρόασης, το μεγάλο χωμάτινο θέατρο και το κυκλικό μικρό θέατρο, σε πλήρη αποκατάσταση. Με τον τρόπο αυτό το «Διάζωμα» θα επιτελέσει το χρέος του και στη Σαμοθράκη, όπως το κάνει ήδη σε άλλους πενήντα αρχαιολογικούς χώρους σε όλη την Ελλάδα. Έχουμε και την εμπειρία και τη διάθεση για να το πετύχουμε. Θα δώσει αυτή η αποκατάσταση μεγάλη ώθηση και στην επισκεψιμότητα και στη χρήση των δυο αυτών μνημείων.

Θα υπάρξει βέβαια πλήρης θεσμική θωράκιση και συνεργασία με την Αμερικανική Σχολή που εποπτεύει τις ανασκαφές στο χώρο, όπως συνέβη και αλλού.

Συμβολή στις δαπάνες των μελετών και των έργων θα έχει το «Διάζωμα» μέσα από τον «κουμπαρά» του, με το άνοιγμα ενός ειδικού λογαριασμού και την πρώτη σημαντική κατάθεση του «Διαζώματος», την οποία θα κληθούν να ενισχύσουν πολίτες όλης της χώρας, αλλά και του εξωτερικού, φορείς και δήμοι. Η μέθοδος αυτή χρηματοδότησης των μελετών και της αποκατάστασης μνημείων εφαρμόστηκε και εφαρμόζεται με πολύ μεγάλη επιτυχία. Σημαντική μπορεί να είναι η εμπλοκή των δήμων και της Περιφέρειας στο έργο αυτό, με χρηματοδοτήσεις, όπως συνέβη ήδη με άλλα δύο θέατρα της Περιφέρειας στη Μαρώνια και

στα Άβδηρα.

Γιώργος Καραδέδος: «Δεν πρέπει να αλλοιωθεί η φυσιογνωμία του αρχαιολογικού χώρου»

Η μελέτη εφαρμογής για την αποκατάσταση του κυκλικού θεατρικού χώρου θα πρέπει να γίνει με τη συνεργασία των αμερικανών αρχαιολόγων που έχουν τα δικαιώματα της ανασκαφής, διότι αυτοί διαθέτουν όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που προέκυψαν από την ανασκαφή και είναι απαραίτητα για τη σύνταξη της μελέτης αποκατάστασης. Η μελέτη αυτή θα μπορούσε να γίνει και από τους επί πτυχίω φοιτητές, στους οποίους θα μπορούσε να δοθεί το θέμα αυτό σαν διπλωματική εργασία.

Για το μεγάλο θέατρο στο χώρο του Ιερού των Μεγάλων Θεών, δεν είναι δυνατή η λίθινη αποκατάσταση, διότι δε διασώζεται τίποτε από τα παλαιά υλικά. Η μόνη λύση είναι η αποκατάσταση της μορφής του, με χωματουργικές εργασίες, ώστε να μοιάζει με πραγματικό θέατρο. Ακόμη θα μπορούσε να αποκαλυφθεί η υποδομή επί της οποίας στηρίζονταν τα καθίσματα και να διαμορφωθούν και οι κλίμακες μεταξύ των κερκίδων.

Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να δοθεί η χρήση του θεάτρου για εκδηλώσεις, ώστε να παρέχεται μια στοιχειώδης άνεση στους θεατές. Το ίδιο έγινε και στο στάδιο της Αρχαίας Μεσσήνης, όπου φυτεύτηκε στις χωμάτινες κερκίδες ένα ειδικό γκαζόν, το οποίο προσφέρει μια άνεση στους καθημένους και προστατεύει το χώμα από τη διάβρωση.

Χωμάτινο είναι και το θέατρο του Δίου, όπως και των περισσότερων Ιερών χώρων, που κρατούσαν την φυσική τους μορφή. Ο Ιερός χώρος στη Σαμοθράκη είναι πολύ ευαίσθητος και εάν χρησιμοποιηθούν κατασκευές από σύγχρονα υλικά θα αλλοιωθεί η φυσιογνωμία του συνολικού τοπίου του αρχαιολογικού χώρου.

Αλλά και όλα τα άλλα μνημεία του σπουδαίου αυτού αρχαιολογικού χώρου θα πρέπει να μελετηθούν ξεχωριστά, ώστε να αποκατασταθούν στην τρισδιάστατη μορφή τους, διότι μόνο στη μορφή αυτή το μνημείο ανακτά την εποπτική και αισθητική του αξία. Πέρα από αυτό η μεγάλη ποσότητα του υλικού που βρί-

σκεται στο έδαφος, όταν στηθεί στην τρίτη του διάσταση θα προστατευθεί και από την φθορά που του προκαλούν τα άλατα του εδάφους. Θα πρέπει βέβαια στις αναστυλώσεις να μην γίνεται κατάχρηση σύγχρονων υλικών που αλλοιώνουν το μνημείο, όπως έγινε στη βάση των στύλων του Ιερού.

Όλη η αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά είναι κοινωνικό αγαθό, και πρέπει να το απολαμβάνει ο κάθε πολίτης

Πέτρος Θέμελης: Καθυστέρηση στην αναστύλωση των μνημείων

Ο Καθηγητής κ. Θέμελης εξέφρασε την απογοήτευσή του για την αδιαφορία των ξένων που σκάβουν στο χώρο πάνω από ένα αιώνα και θα έπρεπε να φροντίζουν για την αναστύλωση και τη συντήρηση των μνημείων. Δεν φτάνει να σκώσεις δυο τρεις κολώνες, έπρεπε να σκώσουν και άλλους τοίχους, όχι μόνο για το διδακτικό στόχο που πρέπει να έχει μια ανασκαφή, ώστε να καταλαβαίνει ένας επισκέπτης και ένας μαθητής τι βλέπει. Ταυτόχρονα προφυλάσσεις το αυθεντικό υλικό του μνημείου όταν το σκάνεις όρθιο. Το υλικό αυτό το οποίο είναι άφθονο στη Σαμοθράκη, θα πρέπει να μελετηθεί από αρχιτέκτονες και να τοποθετηθεί στη θέση του. Δεν συμφωνώ να βάζουμε αντίγραφα, τσιμεντένια ή γύψινα διότι χάνεται η αυθεντικότητα των μνημείων.

Το κυκλικό θεατράκι που έχει τρεις σειρές σκαλιών και πιο πάνω άλλες τόσες, είναι ένας χώρος πολύ ενδιαφέρων, καταπληκτικός θα τον ονόμαζα, όπου θα μπορούσαν να διενεργούνται κάποια δρώμενα, αλλά χρίζει κάποιας συντηρήσεως και αποκατάστασης. Η οποία θα του δώσει την ολοκληρωμένη μορφή του ώστε να είναι χρηστικό για χορό, τραγούδι, μουσική κλπ. Μόλις το είδα με εντυπωσίασε και ο κ. Μπένος το αγάλιασε και μπορεί με λίγα χρήματα να μελετηθεί και να αποκατασταθεί.

Το άλλο θέατρο, που βρίσκονταν στο σημείο εκείνο χωρίς αμφιβολία, μπορεί με μία διαμόρφωση να πάρει τη μορφή θεάτρου, να διαμορφωθεί το κοίλο και να δοθούν οι ανάλογες κλίσεις. Να δημιουργηθούν χωμάτινα σκαλιά για να κάθεται ο κόσμος.

Η ύπαρξη της γέφυρας του ρέματος και η θέα του Ιερού δη-

Το κυκλικό θεατράκι που πρόκειται να αποκατασταθεί.

Το κλιμάκιο στο κυκλικό θεατράκι.

μιουργούν μια θαυμάσια σκηνική εικόνα, που θα παραπέμπει στην κλασσική αρχαία εποχή, όταν στην κορυφή του κοίλου και προς το ανατολικό σημείο, βρίσκονταν και το άγαλμα της Νίκης.

Δημήτρης Μάτσας: Υπάρχουν οι μελέτες, θα παραγγείλουμε αντίγραφο της Νίκης

Επικοινωνήσαμε με τον αρχαιολόγο Δημήτρη Μάτσα, που εδώ και πολλά χρόνια ασχολείται με τη Σαμοθράκη, και που γνωρίζει όσο κανείς άλλος τον αρχαιολογικό χώρο αλλά και όλες τις αρχαιότητες του νησιού.

Μας είπε λοιπόν ότι για το μικρό κυκλικό θεατράκι και για το μεγάλο θέατρο υπάρχουν οι αρχαιολογικές και αρχιτεκτονικές μελέτες και όλο το υλικό το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για την αποκατάσταση των δύο μνημείων. Για το μεγάλο θέατρο μάλιστα γίνεται προσπάθεια για την ένταξή του στην επόμενη προγραμματική περίοδο, με τη μορφή που περιέγραψαν οι δύο καθηγητές, δηλαδή με χωμάτινη διαμόρφωση και φύτευση του ειδικού γκαζόν.

Για το κυκλικό θεατροειδές τόνισε την ευαισθησία του μνη-

μείου και την απαιτούμενη προσοχή στη χρήση του, από ένα περιορισμένο κοινό που δεν θα ξεπερνάει τα 200-250 άτομα.

Τέλος μας αποκάλυψε ότι εξετάζουν το κόστος για την παραγγελία στο μουσείο του Λούβρου ενός εκμαγείου-αντίγραφου του αυθεντικού αγάλματος, από κατάλληλο υλικό, ώστε να τοποθετηθεί στον χώρο όπου βρίσκονταν στην αρχαιότητα, νοτιοανατολικά του θεάτρου, από όπου άρχιζε η μεγάλη στοά, στην οποία στεγάζονταν οι υποψήφιοι για τη μύηση και οι επισκέπτες.